

Одноманітність диких птахів

Дехто вважає, що ця війна народилась третього березня.

Якщо так, то вона швидко подорослішала. Війна-акселерат.

За лічені місяці вона скинула з себе берци й взулась у легкі кросівки з ортопедичним профілем, у яких майже не набрякають ноги. Навіть якщо не знімати їх тижнями.

Дівчина з'явилась у його полі зору на п'ятому місяці війни. Вона завжди приїжджала по обіді. Паркувала велосипед на дитячому майданчику між двома призакопаними шинами, діставала з торби чергове дацзибао й скотчем лаштувала його до стовпа. До круглого сірого стовпа, ускладненого уривками рекламок та оголошеннями з борідками відривних номерів. Коли дівчина їхала далі, він підходив до стовпа і прочитував її бюлетені. Там ніколи не було дорослих новин. Дівчина повідомляла місту і світові, що у дворі на вулиці Смірнова вбили сторожового пса на ім'я Сармат, що потрібно терміново знайти господарів для двох павуків-птахоїдів і черепахи з кабінету біології тридцять сьомої школи, що брати Аблоєви знову, незважаючи на обстріли, вештаються

промзоною з брезентовими мішками і ґрунтовно підозрюються у харчовій реалізації шашликів, вироблених з упольованих ними мурчиків і гавчиків.

Одного разу він покликав дівчину до блокпосту. Він думав, що вона злякається, але дівчина наблизилась і байдуже подивилась на нього з-під чілки. Він запропонував їй з'їсти разом із ним тушонку з імпортного сухпайка і запити баночним пивом. Він вибачився, що пиво тепле і показав дівчині як працює хімічний розігрівач, умонтований до консервної банки. Він повідомив їй, що консерву привезли з Іраку. Він сподівався, що її зацікавить хи-мерна доля тушонки, але дівчина лише подякувала, попросила ложку і стала їсти. Того разу вони майже не розмовляли. Він довідався тільки, що батько дівчини працює шкільним учителем і що вона не сама придумала розвішувати на стовпах бюлетені. Вона сказала, що наслідуює дівчину з американської книжки. Прізвища автора він не запам'ятав, а у назві було щось крижане.

«Iced» — так сказала дівчина. Іноземне слово дивно звучало на розжареному путівці під ультрамариновим небом липня. Степ цього літа потопав у спеці й навіть у кам'яній церкві шкіра не відпочивала, безугавно продукуючи піт і щось липкіше за нього.

Коли дівчина поїхала далі, до нього підійшов щойно призначений ротним мент, поділився «собранієм» і запитав, про що це він мутить із дитиною. На таке запитання він не став би відповідати й справжньому ротному.

Тема повторюваності розгорнулась у третій розмові з дівчиною. Почалось із його зауваження, що під час війни не варто зберігати відданість риту-

алам. Вона відпустила губи у щось подібне на по-смішку й зажадала пояснень. Він сказав, що всі ритуали — на штиб її щоденних мандрів від стовпа до стовпа — спираються на повторюваність, яка на війні притягує до себе різні нещастя. Якщо тямуща людина зустрічає на війні того, хто надто підкорений розпорядку, то вона тримається від нього якнайдалі. За межами цього правила хіба що ранкове гоління. Але ж воно лише гігієна, а не ритуал. Дівчина спочатку не зрозуміла й відповіла йому запозиченням з давніх китайців: мовляв, істинному воїнові пасує непередбачуваність. Він заперечно хитнув головою й довго підбирав відповідні слова. Він не знав як правильно назвати те невловиме і невідступне, що ходить за людьми під час війни, що слідкує за людьми під час війни і що вловлює їх на повторній дії. Деякі назви ніби й підходили, але в них було або зайве застрашення, або ж наукова іноземщина.

— Смерть? — припустила дівчина.

Ні, заперечив він, не смерть. Що й хто завгодно, лише не косата. Всі знають, що домовленості зі смертю неможливі, а з цим декому випадало порозумітись. Можливо ця штука є родичкою смерті, а можливо сама смерть, наче змія, постійно мінє шкіру, і ця штука — одна із тих старих напівзасохлих оболонки смерті, що були кинуті і забуті нею на шляхах припинення.

Дівчина сказала, що все це надто складно і поетично, щоби бути правдою.

Що опікунка песиків-котиків може знати про поезію, подумав він, але не став сперечатись. Відтак зауважив, що найманці з арабів читають перед боєм

не лише молитви, але й вірші давніх поетів. Наприклад, Алі бін Абу Таліба, відомого як Сліпець. Того, хто написав:

*Не було в нього пристрасті окрім наказу.
Подивимось, чи переможе пристрасть долю.*

Або ж Аміна Нічного Найманця, що попередив воїнів:

*Не стомлюйте себе здивуванням,
Адже наближається те, що покінчить з усім дивним.*

Дівчина сказала, що її батько викладає історію, що він розповідав їй про середньовічних найманців та армію Валенштайна.

«Ті люди працювали й навряд чи були щасливими» — хотів він сказати, але промовчав. Колись, ще до того як політики знов звузили світ, йому також читали лекції про темні віки та імперського генералісімуса, котрий знався на військовій роботі та її чесних майстрах.

Вона, сказав він собі, розумна вчительська донька, багато читала й дещо бачила, але все одно ще дитина. А дітям розповідають казки.

Свого часу він запасся аж трьома принагідними казками.

Перша казка — про воїнів у пустелі, оточених ворогами. Про отруєні колодязі, тремтяче повітря, жовтих і чорних скорпіонів з броньованими хвостами, про сліпу верблюдицю, що шукає підземну воду, і яструба в небі, який, врешті-решт, виявляється і посланцем богів, і богом, і всім, що приносить надію. Про демонів пустелі, які не пропускають